

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»**

Кафедра суспільствознавчої освіти

**Освітня програма підвищення кваліфікації
учителів історії**

**«Компетентнісний підхід до навчання історії: часовий, просторовий і
людський виміри»**

Освітня програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри суспільствознавчої освіти

(протокол №7 від 22 серпня 2025 р.)

Завідувач кафедри

Галина СОХАНЬ

Освітня програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною
радою

(протокол № 5 від 10.09.2025 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Освітня програма підвищення кваліфікації учителів історії «Компетентнісний підхід до навчання історії: часовий, просторовий і людський виміри».

Розробники: старша викладачка кафедри суспільствознавчої освіти Васильків І.Д., доцент кафедри суспільствознавчої освіти Танчин І.З., професор кафедри суспільствознавчої освіти Баханов К.О.

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку вчителів історії відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та / або набуття нових компетентностей учителів історії, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів.

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Напрямок: розвиток професійних компетентностей (знання фахових методик, технологій); готовність до професійного зростання для реалізації освітніх завдань і відповідності вимогам часу.

Обсяг: 36 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, очно-дистанційна).

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться / набуватимуться:

- *предметно-методична компетентність* – здатність моделювати зміст навчання історії відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами; А2.1; здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; А2.2;
- *інформаційно-цифрова компетентність* – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; А3.1;
- *психологічна компетентність* – здатність формувати мотивацію здобувачів освіти й організовувати їхню професійну діяльність; Б1.3;
- *організаційна компетентність* – здатність організовувати різні види й форми навчальної і пізнавальної діяльності здобувачів освіти; Г2.2.

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області.

Очікувані результати навчання:
слухач/ка

- використовує актуальні прийоми для пояснення взаємозв'язку між часовим, просторовим та людським вимірами історії;
- інтегрує людський вимір в історичні наративи, сприяючи формуванню історичного мислення учнів;
- розуміє теоретичні основи компетентнісного підходу в історичній освіті;
- добирає навчальні матеріали та завдання, спрямовані на формування ключових та предметних історичних компетентностей.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, платна форма навчання згідно кошторису для всіх інших категорій.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин, за умови не менше 50 % від загальної кількості.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ. Інтеграційно-мотиваційне заняття (практичне, 2 години)

План практичного заняття

Тема 1. Реєстрація слухачів, вхідний контроль.

1.1.1. Вхід в систему дистанційного навчання, ознайомлення з навчальним середовищем, інструментами взаємодії.

1.1.2. Вхідне опитування.

Тема 1. Формування очікувань.

1.2.1. Ознайомлення з навчальним планом курсу.

1.2.2. Формування очікувань від курсу. Анкетування (онлайн опитування).

Модуль 1.

Історія в часі та просторі

Час за робочою навчальною програмою – 8 годин

Тема 1.1. Фундаментальні поняття часу та простору в історичній науці (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

1.1.1. Історичний час: лінійність, циклічність, темпоральність.

1.1.2. Історичний простір: географічне середовище, політичні кордони, культурні ландшафти.

1.1.3. Взаємозв'язок часу та простору в історичних процесах.

Тема 1.2. Інтеграція часового та просторового вимірів в історичному аналізі (лекція, 2 год).

План лекційного заняття

1.2.1. Розгляд історичних подій у їхньому часовому та географічному контексті. Аналіз впливу географічних факторів на історичний розвиток.

1.2.2. Аналіз конкретних історичних подій через призму часу та простору.

1.2.3. Використання історичних карт як джерела інформації про часові зміни.

Тема 1.3. Розвиток хронологічної компетентності (практичне, 2 години)

План практичного заняття

1.3.1. Способи формування відчуття історичного часу. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків у часі. Тяглість історичних процесів.

1.3.2. Робота з хронологічними шкалами, стрічками часу, синхроністичними таблицями.

1.3.3. Практичні вправи на орієнтацію в історичному часі.

Тема 1.4. Розвиток просторової компетентності (практичне, 2 години)

План практичного заняття

1.4.1. Робота з історичними картами різних епох та масштабів. Аналіз картосхем, планів міст, схем битв.

1.4.2. Використання контурних карт та геоінформаційних технологій.

1.4.3. Навчання локалізації історичних подій та процесів у просторі.

Модуль 2.

Людський вимір історії

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин

Тема 2.1. Історія «знизу»: досвід звичайних людей (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

2.1.1. Роль особистості в історії: вплив окремих особистостей на історичні процеси.

2.1.2. Аналіз мотивацій, рішень та дій історичних діячів, впливу людського фактора на перебіг історичних подій.

2.1.3. Критичне оцінювання ролі особистості в історії.

Тема 2.2. Людський вимір історії в аналізі історичних подій та явищ (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

2.2.1. Розгляд мотивацій та дій окремих особистостей та соціальних груп.

2.2.2. Розуміння різноманітності людських досвідів у минулому.

2.2.3. Формування емпатії та толерантності до представників різних культур та епох.

Тема 2.3. Формування розуміння людського виміру історії (практичне, 2 години)

План практичного заняття

2.3.1. Використання біографій історичних діячів та історичних документів особистого характеру (листи, щоденники, мемуари).

2.3.2. Вивчення історії повсякденного життя різних соціальних груп.

Розігрування історичних ситуацій, рольові ігри.

2.3.3. Застосування методу «уявного інтерв'ю» з історичними постатями.

Модуль 3.

Компетентнісний підхід в історичній освіті: теоретичні основи і практичне застосування

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин

Тема 3.1. Теоретичні засади компетентнісного підходу (лекція, 2 години)

План лекційного заняття

3.1.1. Сутність та ключові характеристики компетентнісного підходу.

3.1.2. Ключові та предметні історичні компетентності (хронологічна, просторова, інформаційна, логічна, аксіологічна).

3.1.3. Взаємозв'язок між часовим, просторовим, людським вимірами та предметними компетентностями.

Тема 3.2. Навчальні матеріали та завдання на основі компетентнісного підходу (лекція, 2 год, практичне 2 години)

План лекційного заняття

3.2.1. Принципи укладання компетентнісно орієнтованих завдань.

3.2.2. Практичне застосування компетентнісного підходу на уроках історії.

3.2.3. Створення проблемних ситуацій та дослідницьких завдань.

План практичного заняття

3.2.4. Моделювання фрагментів уроків з використанням компетентнісних завдань.

3.2.5. Аналіз прикладів уроків, розроблених у межах компетентнісного підходу.

3.2.6. Обмін досвідом щодо впровадження компетентнісного навчання.

Рефлексія. Тести. Вихідне опитування (практичне, 2 години).

Круглий стіл. Презентація індивідуальних проєктів «Мій досвід компетентнісного підходу до навчання історії через призму часового, просторового і людського вимірів» (практичне, 6 годин).

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично. На практичних заняттях — індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної та колективної (практичної) роботи; тести; на лекціях — експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Оцінювання вербальне.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лек-ції	Прак-тичні	Самостійна робота
Інтеграційно-мотиваційне заняття	2		2	
Тема 1. Реєстрація слухачів. Вхідний контроль.	1		1	
Тема 2. Ознайомлення з програмою курсів. Формування очікувань учасників.	1		1	
Модуль 1. Історія в часі та просторі.	8	4	4	
Тема 1.1. Фундаментальні поняття часу та простору в історичній науці.	2	2		
Тема 1.2. Інтеграція часового та просторового вимірів в історичному аналізі.	2	2		
Тема 1.3. Розвиток хронологічної компетентності.	2		2	
Тема 1.4. Розвиток просторової компетентності.	2		2	
Модуль 2. Людський вимір історії	6	4	2	
Тема 2.1. Історія «знизу»: досвід звичайних людей.	2	2		
Тема 2.2. Людський вимір історії в аналізі історичних подій та явищ.	2	2		
Тема 2.3. Формування розуміння людського виміру історії.	2		2	
Модуль 3. Компетентнісний підхід в історичній освіті: теоретичні основи і практичне застосування.	6	4	2	
Тема 3.1. Теоретичні засади компетентнісного підходу.	2	2		
Тема 3.2. Навчальні матеріали та завдання на основі компетентнісного підходу.	4	2	4	
Рефлексія. Тести. Вихідне опитування.	2		2	
Круглий стіл. Презентація індивідуальних проєктів.	6		6	
Самостійна робота.	6			6
Всього годин:	36	12	18	6